

Mondelinge bijdrage – Gordon Sana (Marrongemeenschap)

Rondetafelgesprek Tweede Kamer – 15 mei 2025

Geachte voorzitter en leden van de commissie,

Mijn naam is Gordon Sana en ik spreek hier namens de marrongemeenschap in Nederland. Marrons zijn de nazaten van tot slaaf gemaakten die zich vrijvochten en in de binnenlanden van Suriname hun eigen gemeenschappen opbouwden. Onze geschiedenis is er één van verzet, kracht en zelfbeschikking. Maar het is ook een verhaal dat te weinig zichtbaar is in het Nederlandse slavernijverleden – laat staan in hersteltrajecten.

De doorwerking van dat verleden is vandaag de dag nog altijd voelbaar. In het onderwijs zien we dat jonge marrons vaak lagere schooladviezen krijgen, ondanks gelijke capaciteiten. Culturele vooroordelen en onbewuste biases spelen hierin een grote rol. Dat heeft directe gevolgen: minder kansen op goed onderwijs, minder kansen op een toekomst waarin je je volledige potentieel benut.

Ook op de arbeidsmarkt lopen marrongemeenschappen structureel achter. Beperkte netwerken, uitsluiting van goedbetaalde functies, en een systeem dat onze culturele identiteit nauwelijks herkent of waardeert. Politieke vertegenwoordiging is schaars, waardoor onze belangen zelden goed worden meegenomen in beleid.

Ik zie ook wat dit doet met de mentale en psychische gezondheid van jonge marrons. Wanneer je niet leert wie je bent, wanneer je geschiedenis onzichtbaar blijft, dan raak je vervreemd van jezelf. Identiteitsproblemen en stille trauma's zijn de realiteit van veel jongeren uit onze gemeenschap.

Onlangs reisde ik af naar Suriname en sprak ik met ook grootopperhoofden, kapiteins en vertegenwoordigers van onze gemeenschap. Wat daar pijnlijk zichtbaar werd, is dat koloniale restanten nog steeds voortleven. Grondrechten van de leefgebieden worden structureel geschonden, ondanks internationale erkenning. Traditionele leiders worden politiek onder druk gezet, genegeerd of opzijgeschoven als dat beter uitkomt. De vredesverdragen die onze voorouders sloten met de Nederlandse kolonisator – unieke documenten waarin onze autonomie werd erkend – zijn nooit volledig verwerkt of geëerbiedigd. Ze blijven hangen als onafgehandelde beloftes.

En precies dáár ligt ook een vergeten, maar belangrijke **rol van de marrongemeenschap**: Wij zijn niet alleen erfgenamen van een pijnlijke geschiedenis – wij zijn ook dragers van overlevingskracht, van verzet en van vrijheid. De marrongemeenschappen hebben tijdens de koloniale periode letterlijk fysieke en culturele ruimte bevochten waarin Afrikaanse tradities konden overleven. In een tijd waarin slavernij mensen wilde ontmenselijken, bouwden wij dorpen, spirituele systemen, rechtspraak en economieën – buiten het koloniale systeem om. Vandaag de dag dragen wij die erfenis nog steeds uit, als hoeders van identiteit, geschiedenis en gemeenschapszin. Wij hebben daarmee niet alleen een recht op **herstel**, maar ook een rol als partner in het helingsproces.

Die rol vraagt erkenning. Niet alleen in woorden, maar in beleid. In het onderwijs moeten onze verhalen een vaste plek krijgen – niet als voetnoot, maar als fundament. Op de arbeidsmarkt moet ondernemerschap en zelfredzaamheid worden ondersteund. En in de politiek moeten wij aanwezig zijn – niet op uitnodiging, maar op basis van recht.

Tot slot: herstel kan niet zonder structurele betrokkenheid van het traditioneel gezag – zowel van de marron- als inheemse volkeren. Zij zijn de levende verbinding met het verleden én de sleutel tot duurzame oplossingen. Zij weten wat er nodig is, omdat zij al generaties lang de balans bewaren tussen cultuur, natuur en gemeenschap.

Geachte commissieleden,
het verhaal van de marrons is geen randnotitie. Het is een essentieel hoofdstuk in het slavernijverleden én een sleutel tot herstel. Laten we de kracht van onze gemeenschap erkennen – niet alleen om het verleden te begrijpen, maar vooral om samen te bouwen aan een rechtvaardige toekomst.

Dank u wel.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Gordon Sana', with a long, sweeping underline that extends to the right.

Gordon Sana
15 mei 2025, Den Haag